

MOLLET
del **VALLÈS**
DESAPAREGUT

AUTORIA DESCONEGUDA / FONS FUNDACIÓ MUNICIPAL JOAN ABELLÓ

Marc Compte Garcia

MOLLET *del* VALLÈS DESAPAREGUT

 efadós®

MOLLET del VALLÈS DESAPAREGUT

Col·lecció Catalunya Desapareguda

Primera edició: març del 2025

© dels textos: Marc Compte Garcia

© del pròleg: Mercè Solé i Txus Carrasco

© de les fotografies: diversos autors

© de l'edició: Editorial Efadós

© de la col·lecció: Editorial Efadós

EDITORIAL EFADÓS

Carrer d'Edison, 3 - Nau A
Polígon industrial Les Torreneres
08754 El Papiol (Baix Llobregat)
Telèfon 93 673 12 12
efados@efados.cat
www.efados.cat

Idea original i disseny:

Editorial Efadós

Amb el suport de: Assessorament lingüístic:

M. Neus Doncel Saumell

Fotografia de la portada:

Autoria Desconeguda / Fons Família Galobardas-Molins

Acrònims:

AHMVA (Arxiu Històric de Mollet del Vallès)

IEFC (Institut d'Estudis Fotogràfics de Catalunya)

ISBN 978-84-19736-98-7

DL B-1574-2025

Imprès a Catalunya

Tota forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra només pot ser realitzada amb l'autorització dels seus titulars, salvant l'excepció prevista per la llei. Si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra, dirigiu-vos a CEDRO (Centre Espanyol de Drets Reprògràfics) - www.cedro.org

Índex

Pàg. 6

PRÒLEG

Sense memòria no hi ha ciutat

Pàg. 8

INTRODUCCIÓ

Un Mollet per (re)descobrir

Pàg. 13

EL CENTRE DE MOLLET

Origen, nucli i referència de la vila

Pàg. 89

EL MOLLET INDUSTRIAL

D'una societat rural a una d'industrial

Pàg. 163

EL MOLLET AGRARI

Canvis, resistència, pervivència

Pàg. 184

ÍNDEX ALFABÈTIC

Pròleg

SENSE MEMÒRIA NO HI HA CIUTAT

Mercè Solè i Txus Carrasco, fundadors del Casal Popular El Tabaran

Sense memòria, una ciutat no pot entendre el seu present. Recuperar el fil que relliga la seva personalitat, passat i present, és imprescindible per fer comunitat i obrir les portes al futur. El llibre que teniu a les mans és una aportació a la recuperació del fil de la seva memòria històrica. Una eina útil i amena, des del rigor del treball històric, per transitar pel record d'una vila que va esdevenir ràpidament ciutat.

Marc Compte ens convida a passejar pels carrers i les places de Mollet, i a visitar aquests espais des de la màgia d'una gran col·lecció d'imatges. Ho fa posant-se

com a molletà al lloc del lector, recollint el batec de la vida amb anècdotes i curiositats que ens acosten fàcilment als llocs i moments que anem recurrent.

L'autor ens dibuixa, amb instantànies i textos breus, el pas d'una vila agrícola a una ciutat industrialitzada, que farà del seu paper de cruïlla i de la seva proximitat a la capital del país un dels eixos d'un creixement, de vegades voraç, que es va endur també elements ara ja irremplaçables.

I és que les ciutats, com les persones, han de saber trobar el seu lloc al món actual sense oblidar els orígens, el testimoni i l'esforç de tantes vides que han permès arribar fins aquí, valorant i protegint el seu patrimoni social, històric i cultural per construir comunitats sanes i acollidores. És feina compartida de tots, de les

administracions, però també de les persones, fer possible que dels petits tresors que encara ens queden puguin gaudir-ne també les generacions futures.

Per això, perquè conèixer és un pas imprescindible per estimar, aquest llibre que teniu a les mans té un valor afegit important, tant per a molts que hi trobaran fàcilment llocs comuns de la seva memòria personal o familiar com per als més joves i per a tantes persones que han triat fer de Mollet la seva ciutat.

Tingueu-lo a mà, llegiu-lo, gaudiu-ne, ensenyeu-lo i compartiu-lo tant com pugueu. Obriu de bat a bat les seves pàgines com finestres al temps i feu via fora per estimar la ciutat amb una nova mirada.

AUTORIA DESCONEGUDA / FONS FAMILIA TARRES-FRANCH

Introducció

UN MOLLET PER (RE)DESCOBRIR

Marc Compte Garcia, historiador

Mollet del Vallès té més d'un mil·lenni d'història; de fet, les troballes arqueològiques del 2023 (una necròpoli tardoromana dels segles IV-VI dC) n'indicarien un origen romà. Amb tot, la data de fundació oficial és el 993, malgrat mencions en documentació anterior (anys 904 i 982).

Sense cap mena de dubte, Mollet ha patit molts canvis. Inicialment un petit poble dedicat a l'agricultura i la ramaderia, a partir de l'últim terç del segle XIX començà un procés d'industrialització que el

va convertir en una població on conviuen ambdues activitats. Aquest procés anava en línia amb el context de la Catalunya d'aquella època, com també la desindustrialització, la reconversió i la deslocalització industrials a partir dels anys setanta i vuitanta del segle XX, fets que transformaren Mollet en la localitat que coneixem avui dia, dedicada al comerç i al sector de serveis.

Tots aquests canvis han transformat la fisonomia de la ciutat. S'han construït fàbriques, s'han derruït, s'han construït polígons, s'ha reduït el sòl agrari a causa de l'abandonament de la pagesia, però, sobretot, s'ha edificat per afrontar l'augment de la població: 476

AUTORIA DESCONEGUDA / FONDS FAMILIA GALOBARDES-MOLINS

MOLLET DESAPAREGUT

A la pàgina anterior, l'avinguda de Jaume I amb la rambla Nova el 1933. S'hi aprecia el pont sobre el torrent sense soterrar. A l'esquerra, cal Mitjà i, al fons, cal Vigatà, nom degut al fet que l'amo era de Vic —feia de traginer i també feia costals al bosc. Un costalare feia feixos de branques i capçades de pi per encendre foc als forns.

MOLLET VINÍCOLA

Una família a la vinya de can Besora el 1933. Aquest va ser un dels conreus destacats de Mollet fins a la dècada del 1960. A causa de la feina que comportava, mobilitzava la força de treball de famílies senceres. Acabada la verema, era tradicional celebrar-ho amb vi de la collita anterior.

AUTORIA DESCONEGUDA / FONS JOAQUIM GARCIA-SANZ

habitants el 1717, 2.130 el 1900, 35.000 el 1981 i 52.322 el 2024.

Amb aquestes xifres a la mà, com definim la localitat? Què és? Una ciutat? Un poble? Una vila? Totes tres coses alhora? Depèn de dos aspectes: de l'època que s'analitzi i, el més important, de la percepció de qui respongui a la pregunta. Si ens cenyim a la definició de ciutat que trobem a la legislació vigent, Mollet del Vallès és, amb caràcter general, una ciutat, però el que no podem negar és que per a molts dels seus habitants, emocionalment, encara és un poble. Per aquest motiu, en el llibre s'anomena la població de totes aquestes maneres.

Aprofitant la menció al llibre, cal remarcar que no preten respondre a la pregunta feta més amunt, sinó efectuar un breu recorregut per aquest Mollet quasi desaparegut del qual, encara, podem trobar algunes reminiscències en forma de renoms, edificis (pocs) que perduren o records.

Per fer-ho, es diferencien tres blocs: un dedicat al centre de la vila i la seva expansió, un altre que recorre el Mollet industrial i un últim que mostra el seu passat rural. Ara bé, el to del treball tracta de defugir la nostàlgia. Qui el fullegi, trobarà un seguit de fotografies degudament comentades amb dades importants del que s'hi veu, alguna curiositat, el lligam amb el context històric més ampli o, si és possible, la seva relació amb l'actualitat.

A grans trets, l'objectiu d'escriure aquest llibre és que les persones que coneixen el que s'hi explica puguin recordar-ho i redescobrir-ho; també que aquells veïns i veïnes que no coneixen els fets puguin descobrir-los. Res em faria més content que veure gent passejant per la ciutat amb el llibre a la mà, cercant els indrets que s'hi mencionen per veure com s'ha transformat Mollet del Vallès. Sense saber d'on venim és molt difícil encertar el camí que volem recórrer en un futur.

AUTORIA DESCONEGUDA / FONTS FAMILIA GALO BARDES-MOLINS

EL CENTRE DE MOLLET

Origen, nucli i referència de la vila

En origen, el model urbà de Mollet és el d'una vila de sagrera: masies disperses agrupades al voltant de l'església on es construeixen cellers per a emmagatzematge d'aliment. De caràcter sagrat, l'església tenia més protecció legal i esdevingué un punt de referència geogràfica, tant, que, al segle XVIII, s'hi instal·là el primer rellotge de la ciutat. Com tota vila medieval, va créixer i ubicar el centre al seu entorn. A pocs metres hi ha la plaça de Prat de la Riba (emplaçament del mercat, abans ubicació de l'Ajuntament i inici o final de cercaviles), des d'on connecta amb la plaça de Catalunya. Enllaç amb la Rambla (que acaba a l'estació de França), esdevé lloc transitat i de reunió, cosa que el fa ideal per a botigues i locals de restauració, i també perquè les entitats hi publicitessin activitats. Aquesta centralitat també ha fet que la política hi sigui present. Les reformes urbanístiques s'han emprat com a propaganda i avui és espai on reivindicar. Tanmateix, a tocar de l'església també hi passa l'antiga carretera de Barcelona-Ribes, que fa de Mollet un indret de pas i vora la qual apareixen negocis relacionats amb el transport molt importants durant dècades.

AUTORIA DESCONEGUDA / FONS MARTÍ MORETÓ I PUIGDOMÈNECH

AUTORIA DESCONEGUDA / FONS MAGDALENA TORRAS I MALGA

ESGLÉSIA DE SANT VICENÇ

Al costat, a l'esquerra, imatge del 1870; a la dreta, del 1915. Documentada des del 1044 i en origen temple romànic, a principis del segle XVI s'hi construeix una nova edificació gòtica que es manté fins al 1936. Incendiada durant la Guerra Civil, de l'edifici original només es conserva el primer cos del campanar.

L'ALTAR MAJOR

L'altar major de l'església als anys trenta del segle XX, avui presidit per sant Vicenç, patró de Mollet. Al temple també trobem mostres d'adoració a la Mare de Déu: a la façana, un relleu de la Verge de la Pietat i, al lateral (carrer de Sant Oleguer), una imatge en record de les missions que s'hi consagren.

AUTORIA DESCONEGUDA / AHMMW

